

OORLOGSVERHAAL IN 8 BRIEVEN

Alice Falley

Dag Karel,

We zijn goed en wel in Engeland geraakt. Vaders boot zat eivol. We zaten op elkaar gepakt. Ik zat onder de mast geklemd met Elvire op mijn knieën en Germaine zat naast mij met Richard en Jozef op haar schoot. Jozef brulde alsof hij het vuur in zijn maag had. De mensen rond ons keken hem aan alsof ze hem ieder moment overboord wilden gooien. Vader deed alsof hij niets met ons te maken had. Hij moest sturen, samen met nonkel Charles. Eerst bleven we dicht tegen de kust. We kwamen in Calais in Frankrijk, maar daar joegen ze ons weg. Er waren al teveel vluchtelingen. Toen besloot vader de zee over te varen, helemaal naar Engeland. Het was een koude, natte overtocht en de golven sloegen soms tot over de rand. Er kwam geen einde aan. De vrouwen op onze boot huilden en snotterden hun mouwen vol. Moeder niet, ze keek stuurs alsof ze nog altijd van plan was de Duitsers met haar koekenpan het land uit te smijten. Elvire huilde ook niet. Ze was best flink voor haar vijf jaar.

Toen vaarden we eindelijk een haven in en we waren in Engeland. Het was daar een helse bende. Iedereen riep ons toe, maar we verstonden er geen woord van. De boot moesten we achterlaten. Eerste wilde vader niet, maar het moest. Hij keek naar de boot alsof hij hem nooit meer zou terugzien. We werden op een trein gezet en we reden. Engeland is groot. Uren waren we onderweg, misschien wel dagen, ik weet het niet meer. Ik heb de halve reis geslapen of gesuft. Toen reden we een stad binnen: Exeter. Mensen op straat gooiden cakejes door de vensters van de wagons. We grepen er naar, uitgehongerd dat we waren, maar de cakejes zaten vol konfijfrit, van die rode en groene harde stukjes. Elvire wilde ze niet eten, ook al barste haar buik van de honger. Beschaamd at ik haar cakeje op. Ik lustte ze ook niet, maar de Engelsen keken toe.

Een dame zag Elvire met haar grote ogen en strakke vlechtjes. "I want that girl," riep ze luid, ik hoor het haar nog altijd zeggen. Elvire zweeg, ze beet nog liever haar tong stuk, maar de dame pakte haar hand vast en liet die niet meer los. Moeder liet dat niet gebeuren. Je weet hoe ze is. Onmiddellijke stapte ze achter Elvire aan. En toen stapten wij alle vijf achter moeder aan en tenslotte stapten vader en jouw peetnonkel Charles ook mee. Wat keek die dame op haar neus. Ze had een klein meisje uitgekozen en ze kreeg onze hele familie erbij.

Zo kwamen we in een huis dat van de Lord of Exeter was. Stel je voor, een vissersfamilie als die van ons in zo'n groot stadshuis met keukenmeiden en al. De lord zelf woont hier niet, maar hij komt wel af en toe kijken. Germaine zegt dat we onze manieren moeten houden of ze gooien ons op straat. Ik hoop dat nonkel Charles snel met de boot zal terugvaren om jou te halen en zijn gezin uiteraard. Zorg maar dat je goed genezen bent want het is bar koud op de boot en de overtocht duurt echt heel lang.

Groeten aan tante Virginie en onze neven en de nichten.
Je zus Alice.

Dag Karel,

We wonen nog altijd in dat huis van de Lord of Exeter en ondertussen zijn er nog families uit België bijgekomen. Het huis is al lang niet meer groot genoeg en de nieuwe mensen brengen verschrikkelijke verhalen over de oorlog mee. Hoe is het daar Karel? Kunnen jullie nog naar buiten? Heb jij al een Duitser gezien? Zijn het bruten zoals ze hier vertellen? Ik word gek van angst als ik eraan denk. Nonkel Charles is ook nog bij ons. Hij mocht niet terug om jullie te halen. De vissersboten moeten in de haven blijven of ze vallen in handen van de vijand. Woest was ik toen ik het hoorde. Nonkel Charles niet. Hij verstomde alleen maar en werd bleek. Dagenlang zei hij geen woord. Hij zegt nog altijd niets, alleen het hoogstnoodzakelijke.

Vader en moeder spreken ook weinig. Moeder weigert Engels te praten. Ze is niet al te best, maar ze klaagt niet. Ze is bleek en gezwollen, alsof ze vol heimwee zit, heimwee naar huis, naar Blankenberge. Was jij maar niet ziek geworden, Karel. Ik heb er zo'n spijt van. Spijt dat ik jou heb meegevraagd naar nicht Ivonna en neef Louis toen het niet mocht. Ik kon toch niet weten dat jij ook de mazelen zou krijgen? En toen kwam die oorlog en vader en nonkel Charles mochten niet langer wachten met de boten en jij was nog altijd niet genezen.

Ik hoop dat je deze brief krijgt. Dan weet je dat het met ons goed gaat.

We wonen niet langer boven in het huis, maar in de kelder. Er zijn twee vensters die boven de straat uitkomen en door die vensters zien we de mensen passeren. Alleen de schoenen zien we. Dat is best grappig, maar ook akelig. Het is net alsof we in een onderwereld wonen.

Moeder en vader en de jongens slapen in de kamer aan de straatkant. Daar staat een stoof en is het warm. Ik slaap met Germaine en Elvire in de donkere achterkamer. Daar is geen raam en het is er bitterkoud. Maar we mogen niet klagen. Het is oorlog en iedereen moet dankbaar zijn. Vooral de Lord of Exeter moeten we dankbaar zijn. Hij doet zoveel voor ons. Als hij langs komt, maakt Germaine vlechten in het haar van Elvire en ze fluistert dat ze naar hem moet lachen. Germaine hoopt dat de lord haar wil adopteren (dat zegt hij soms) en dat hij ons erbij adopteert. Germaine heeft grote plannen, maar Elvire lacht niet naar de Lord. Ze kijkt elke keer alsof ze hem elk moment in zijn hand wil bijten.

"Arme kleine Belgen," noemen de meiden ons, maar ik weet dat ze achter onze rug klagen over onze slechte manieren en over dat we zoveel eten. Ze denken dat wij geen Engels begrijpen, maar Germaine en ik begrijpen bijna alles. Ik zal het je ook leren zodra je hier bent. Zodra die oorlog ophoudt, komen we je halen. Beloofd.

Nog even volhouden, Karel.

Je zus Alice

Dag Karel,

Goed nieuws. We zijn verhuisd. We wonen niet meer in Exeter. Het huis van de Lord werd te vol. We moesten weg. Opnieuw namen we de trein. Even dacht ik dat we zouden terugkeren naar België, niemand vertelt mij iets, maar we reden een heel andere richting uit. Deze keer reden we door groene heuvels en weiden en rotsen en rivieren met stenen bruggetjes en er liepen paarden naast de trein. Het was een hele andere wereld. Ik kon mijn ogen niet van het raam houden. En midden in die wereld stopte de trein in een dorpje dat Launceston heet. Je moet het "Lanston" uitspreken. Het dorp ligt op een heuvel en bovenop die heuvel ligt een burcht. Echt waar Karel, een burcht met stenen muren en torens en als je goed luistert hoor je er nog ridders rondlopen.

Maar het mooiste van alles moet nog komen. We kregen een huis. Een eigen huis, voor ons allemaal. Het huis is niet groot, kleiner dan dat van ons in Blankenberge, maar we passen er allemaal in. Het is van grijze stenen en het is er wel koud, maar in de keuken staat een stoof en daar zitten we allemaal rond. Nu zit ik er ook terwijl ik deze brief schrijf.

Nonkel Charles woont ook bij ons. Hij vindt het nog altijd heel erg dat hij tante Virginie en onze neven en nichten en jou niet kan komen halen. Ik denk dat mama het ook erg vindt, maar ze praat er niet over. Soms staart ze naar mij, urenlang, en dan weet ik dat ze aan jou denkt en dat ze mij nog altijd de schuld geeft. Ze laat mij in ieder geval het hardst werken van iedereen. Ik moet het meest boenen en plassen en wassen en kousen stoppen, vooral dat laatste vind ik verschrikkelijk. Maar ik doe het Karel. Ik doe het allemaal zonder morren en zo hoop ik dat ik mijn schuld kan afbetalen en dat jij toch nog naar hier kan komen.

De oorlog kan nu echt niet meer lang duren. Alle Engelsen vechten mee. In heel Launceston of Exeter lopen er geen mannen meer rond (behalve de Lord) of ze zijn naar België getrokken om jullie te bevrijden van de Duitsers. Ik heb nog goed nieuws. Ik ken iemand die mijn brieven aan jou kan bezorgen. De grootvader van mijn buurmeisje Mary Patterson is te oud om te vechten. Bovendien heeft hij zo'n dikke rode neus, de Duitsers zouden hem al van verre zien lopen. Maar de man is vroeger wel postbode geweest en hij kent de juiste mensen om mijn brieven bij jou te brengen. Dat zegt hij toch. Al mijn brieven, want de vorige heb ik nog niet kunnen versturen.

Het kost wel heel wat pennies per brief, maar ik kan klusjes doen en dan hou ik een beetje achter en die kan ik sparen voor meneer Patterson. Hij heeft beloofd het niet aan moeder of vader te vertellen. Het is ons geheimpje. En zo krijg je mijn brieven. Denk je dat je terug kan schrijven, Karel?

Houd je sterk, het duurt niet lang meer,
Je zus Alice

Dag Karel,

Het is allemaal heel erg spannend. Morgen mag ik mijn brieven aan meneer Patterson geven. Hij stuurt ze dan naar jou. Ik heb nog tijd om er nog een te schrijven, dus kan ik je nog vlug vertellen wat er nog allemaal gebeurd is. En dat is groot nieuws. We hebben er alweer een broertje bij. Hij heet Albert, naar onze geliefde koning. Vader zei: "nu zijn we weer met zes," en hij keek mij aan. Ik sloeg mijn ogen neer want ik wist dat hij aan jou dacht en dat hij het mij ook nog niet vergeven heeft. Ik denk dat vader veel aan jou denkt. Ik denk dat hij veel aan thuis denkt en vooral aan zijn schip die ergens ver weg in een Engelse haven ligt. Hij is nu geen schipper of visser, maar schrijnwerker in de houtzagerij. Hij werkt veel en lang. Zo kan hij de huur van het huis betalen en moeten de mensen van Launceston niet zoveel geld inzamelen voor ons.

De Engelsen zijn vriendelijk voor ons, maar soms hebben ze van die rare gedachten over ons. Weet je wat ze zeiden? "The Belgians eat bones," dat fluisterden ze tegen elkaar, maar Germaine had het gehoord. Germaine doet altijd de boodschappen en keer op keer vraagt ze of er nog beenderen op overschot zijn. Die krijgt ze gratis mee. Om soep van te koken natuurlijk. Maar dat wisten die Engelsen niet. Ze dacht dat wij ze opaten. Ik kwam niet meer bij van het lachen toen Germaine het mij vertelde.

We eten veel soep. Om ons te warmen, want de huizen zijn koud en het regent veel en er is ongelooflijk veel wind. Echt Karel, soms moeten we ons vasthouden aan de deurklink of we waaien weg. Zo zag ik Mary Patterson, ons buurmeisje, met een paraplu over het stenen bruggetje wandelen. De wind tilde Mary op en ze vloog met haar paraplu naar de overkant van het riviertje. Misschien geloof je mij niet, maar het is echt waar. Ik heb het met mijn eigen ogen gezien. Net als in een sprookje.

Alles is hier een sprookje, behalve de nonnen op onze school. Ze dragen grote witte kappen en hebben een nors gezicht en als we het antwoord op een vraag niet kennen, slaan ze op de knokkels van onze vingers. Op zo'n momenten ben ik jaloers op Mary Patterson. Zij mag naar de National School, boven op de heuvel. Haar juffrouw is veel aardiger en ze hebben ook boekjes om te lezen, boeken met plaatjes en echte verhalen in en soms praten ze in de klas over wat er in de wereld gebeurt. Bij ons vertellen ze nooit iets. We moeten vooral veel bidden en stilzitten en onze lessen opzeggen. Weet je dat Mary nu meer weet over België dan ik. Ze heeft me uitgelegd dat er een lijn is in België en dat de Duitse soldaten aan de ene kant zitten en de Engelse aan de andere kant en dat alle soldaten, Duitsers en Engelsen in de modder moeten kruipen omdat de Belgen het land onder water hebben gezet. Mary had een kaartje mee en daarop konden we zien dat Blankenberge aan de verkeerde kant van de lijn lag. De kant van de Duitsers.

Ik hoop dat de Engelse soldaten de Duitse eindelijk wegdrijven, dan kan jij naar hier komen. Dan kan je ons broertje zien. Dan zijn we niet met zes, maar met zeven.

Je zus Alice

Dag Karel,

Er is iets gebeurd dat ongelooflijk lijkt. Ik ga naar de National School, zoals Mary Patterson. Ik zit bij haar in de klas. We zitten niet langer bij de nonnen waar alle Belgische kinderen naartoe moeten. Het is begonnen met Elvire. Zij zat bij de kleintjes in het eerste leerjaar, maar ze kan al heel goed lezen en schrijven, allemaal in het Engels. Wel, Elvire zat daar in de klas bij die hele strenge non en ze moest haar les opzeggen, maar toen Elvire het even niet meer wist, kwam de non af met haar regel. Elvire wachtte niet, ze sprong uit haar bank en liep de klas rond. De non liep haar achterna en de hele klas joelde en toen trok een van de jongens aan de kap van de non om haar tegen te houden en toen gebeurde er iets verschrikkelijks.

De kap viel af. De kap van de non viel af. De non stond midden in de klas zonder kap. Iedereen staarde haar aan. Toen greep de non Elvire bij haar kraag en ze sloeg. Ze sloeg zo hard op Elvires handen dat haar vingers rood en dik werden. Germaine en ik zaten in een andere klas, maar we hoorden haar schreeuwen tot bij ons. We zijn onmiddellijk onze klas uitgelopen. Germaine nam Elvire vast en wij Richard, Germaine, Elvire en ik, zijn allemaal naar huis gelopen. Toen vader de vingers van Elvire zag en hoorde wat er gebeurd was, heeft hij ons diezelfde dag nog allemaal ingeschreven in de National School, hier bovenop de heuvel. Het huis was te klein, Karel. De pastoor is bij ons geweest. Woest was hij omdat de National School geen katholieke school is. Ik begrijp dat niet, ze geloven daar net zo goed als wij in God.

De pastoor heeft gebruld en getierd, maar vader hield voet bij stuk. En toen heeft de pastoor vader ge-excommuniceerd. Vader mag niet meer naar de kerk. Moeder vindt het vreselijk, maar vader niet. Hij heeft gezworen in het bijzijn van ons en van de pastoor dat hij van zijn leven nooit meer een voet in een kerk zal zetten. Toen heeft de pastoor de deur dichtgesmeten. Die nacht lag ik te rillen in mijn bed. Ik vroeg aan Germaine of vader nu naar de hel gaat, maar zij glimlachte alleen maar. Ze was blij dat ze niet langer naar de nonnen moest en ik was eigenlijk ook wel blij, maar het is toch heel akelig allemaal.

Moeder heeft Elvires handen verzorgd. Zij zijn ondertussen blauw geworden. De lord of Exeter moest het weten. Weet je wat Elvire ons vertelde toen we in bed lagen? Ze vertelde dat de non zonder kap geen haar had. Ze was kaal. Kan jij je dat voorstellen? Ik kan mij met de beste moeite van de wereld geen kale non voorstellen.

Karel, dit is een geheime brief. Je mag aan niemand vertellen wat je hier gelezen hebt. Maar je moet niet met ons zittten. De nieuwe school is heel fijn voor ons en met vader gaat het ook goed. Je kan helemaal niet aan hem zien dat hij niet meer naar de kerk gaat.

Hele vele groeten aan tante en de neven en nichten (maar niets vertellen)
je zus Alice

Dag Karel,

Het is nu al de tweede winter dat we hier doormaken en jij bent er nog altijd niet bij. Ik heb hopeloos lang naar jouw brieven uitgekeken en denk nu dat die brieven nooit bij jou zijn toegekomen. Misschien zijn ze niet over de lijn niet geraakt of hebben de Duitse soldaten ze tegengehouden, ze stukgescheurd en in de modder gegooid? Of misschien heeft meneer Patterson de brieven nooit verstuurd? Gisteren vroeg hij of ik nog een brief had voor jou. Ik keek hem vuil aan. Hij lachte. Nu ben ik toch maar opnieuw aan een brief begonnen. Ik weet nog niet of ik die aan hem ga geven. De kleine Albert groeit flink. Hij is nu al meer dan een jaar oud en kan al wat stappen. Vorige week hebben we een foto laten nemen met ons er allemaal op. Behalve jij dan.

Jozef gaat nu naar de bewaarschool. Hij is een bazig kereltje. Je zou hem niet meer herkennen. Iedereen hier noemt hem "Joe" omdat ze Jozef niet kunnen uitspreken. Moeder noemt hem nu ook zo, het is het enige woord Engels dat ze spreekt.

De school is echt zo fijn als Mary Patterson had verteld. We krijgen les van Mrs Green en zij heeft ons Vlaamse boekjes gegeven om te lezen. Ik kon mijn ogen niet geloven. Ik stak mijn neus erin en rook de kachelgeur van ons vroeger klaslokaal in Blankenberge. Tranen kreeg ik in mijn ogen. Ik dacht aan jou, hoe jij daar, alleen bij onze neven en nichten bent achtergebleven in een land vol oorlog. Ik moet nu vlug aan iets anders denken, of dit papier wordt helemaal nat voor het volgeschreven is. Moeder maakte zich wel zorgen toen ze merkte dat Elvire de Vlaamse boekjes niet kon lezen.

Elvire kan alleen maar Engelse woorden lezen, geen Vlaamse. Ze hoort ze wel van vader en moeder en ze begrijpt ze ook, maar ze lezen kan ze niet. Vader mist nog altijd zijn boot en de zee. Ik niet. De zee zit bij ons in het landschap. De verre boerderijen zijn net bootjes op de golvende weilanden en de wind fluit harder dan bij ons in Blankenberge op de kade. 's Avonds is het hier wel stief koud. De stoof brandt dag en nacht. Wist je dat jouw peetnonkel, nonkel Charles, mooie verhalen vertelt?

Hij vertelt oude verhalen over vroeger en over vreemde dingen en over de IJslanders, maar hij vertelt alleen als er niemand naar hem kijkt. Hij zit op de stoel met zijn gezicht naar de stoof gekeerd en wij zitten achter zijn rug. Als wij het koud krijgen, ruilen we van plaats. Dan mogen wij aan de stoof zitten en zit hij achter onze ruggen. En pas op als iemand van ons omkijkt, dan stopt hij onmiddellijk en moeten we allemaal naar bed. Voor kerstmis is de Lord of Exeter nog bij ons geweest. Hij kwam kijken of we het goed stelden. Elvire stond opnieuw in het middelpunt. Stel je voor dat hij haar toch adopteert. Dan wonen we op een kasteel. Maar het huis waar we nu wonen is ook goed. Ik denk niet dat ik opnieuw wil verhuizen. Op de zolder is er nog een hoekje waar jij kan slapen. Als je komt.

Je zus Alice

Dag Karel,

Ik kan wel huilen van geluk. De oorlog is gedaan. Iedereen roept het op straat, het staat in alle kranten. De Duitsers keren terug naar huis. België wordt bevrijd. Jullie worden bevrijd. Nonkel Charles is vertrokken om de boten op te tuigen. Hij komt jullie halen. Nu zal je zelf zien hoe mooi Engeland is, hoe groen het hier is. Ik leer je wel Engels, je zal het snel kunnen, wij konden het ook allemaal snel. Vader werkt nog altijd in de schrijnwerkerij. Hij is nu opziener. Germaine werkt ondertussen ook. Ze doet de kassa in een winkel. Ze heeft een vriend. Moeder weet het nog niet, maar ik wel. Hij heet John. Misschien gaan ze trouwen en dan is het hier feest. Ik hoop dat jij ondertussen hier zal zijn. Ik kan bijna niet wachten.

Niemand weet hoe jij er nu uitziet. We praten er allemaal over. Ik kan niet geloven dat we mekaar bijna vijf jaar niet gezien hebben. Germaine denkt dat jij nu veel op vader lijkt. Ik denk dat je meer op nonkel Charles lijkt, jouw peetvader. Jij kon toen ook al kijken zoals hij keek en soms was je koppig, net zoals hij.

Vorige week kwam meneer Patterson langs. Hij had mijn brieven mee. Al de brieven die ik naar jou geschreven heb en die hij zou versturen. Hij heeft het nooit gedaan. Van mijn pennies had hij bier gekocht. Hij heeft er spijt van. Hij heeft me de brieven teruggegeven en de pennies ook. Ach, ik was niet boos. Ik wist het eigenlijk wel, maar ik vond het fijn om te blijven schrijven en dromen dat je die brieven toch zou krijgen. Moest meneer Patterson ze verstuurd hebben, waren ze misschien toch nooit bij jou geraakt. Ik ben in ieder geval blij dat hij de brieven nog heeft en nu bewaar ik ze voor als jij naar hier komt. Zo weet je een beetje hoe het hier gegaan is de afgelopen vijf jaar.

Ik ben zenuwachtig Karel. Ik weet niet of je veel veranderd bent. Ik hoop dat je gezond en wel bent. De Townhall bij ons werd een tijdje geleden ingericht als ziekenzaal voor Engelse soldaten die in België hebben gevochten. Van moeder mogen we niet gaan kijken, maar af en toe zie ik ze toch en ze zien er vreselijk uit met al die verbanden en krukken. Ik wist niet dat de oorlog zo erg kon zijn.

Maar nu is het voorbij. Iedereen viert feest en jij komt naar hier. Ik hoop niet dat je nog boos bent op mij. Dat zal wel niet. Het is allemaal zo lang geleden. We waren amper tien jaar toen het allemaal begon. De oorlog heeft zo lang geduurd, veel langer dan we allemaal konden denken. Maar het is voorbij Karel. Was je maar al hier. We hebben veel tijd in te halen.

Je zus Alice

Dag Karel,

Radeloos ben ik. Waarom konden we niet in Engeland blijven? Waarom kon jij niet naar ons komen? Waarom moest vader zijn werk in de houtzagerij opzeggen? We hadden het goed in Engeland. Waarom toch? Vader had heimwee. Vader heeft vijf jaar lang heimwee gehad. Hij wilde varen, op zee, op zijn boot, met andere vissers zijn, het zat in zijn bloed. In de houtzagerij teerde hij weg. Hij heeft ons dat nooit met zoveel woorden laten weten.

We zijn terug. We zijn allemaal terug, maar niets is nog zoals voorheen. Heel België ligt in puin. De straten liggen opengebrosen. De scholen hebben amper ramen en deuren en er is bijna geen eten. Hoe kan je het hier uithouden?

Woest was Germaine toen ze hoorde dat we zouden terugkeren. Ze had daar toch een job? En John, haar vriend? Het maakte geen verschil voor vader. Hij wilde naar Blankenberge, iedereen moest mee. En dan te bedenken dat de Lord van Exeter speciaal was overgekomen naar Launceston om vader te overhalen dat hij moest blijven. Het haalde allemaal niets uit.

Elvire is twee jaar achteruitgezet op school, omdat ze geen Nederlands kan schrijven. De Lord moest het weten. In de National School was ze de beste in opstel. Joe begrijpt niet waarom iedereen hem nu Jozef noemt. Voor ons blijft hij Joe en zal hij altijd Joe blijven. Het enige lichtpuntje was jij Karel. We zouden jou terugzien. Ik keek er halsreikend naar uit. En na al die tijd in de trein, en later op de boot, kwamen we toe. We vonden jou. Ik schrok van je lengte en zo mager dat je was en die ingevallen wangen, maar het meeste schrok ik van je ogen. Harde ogen. Ik herkende je haast niet en toch wist ik dat jij het was, dat jij het moest zijn.

Vijftien was je ondertussen. Je keek van ons weg. Je wilde ons niet kennen. De woorden "vader" en "moeder" kreeg je niet over je lippen, dus zweeg je. En hier zitten we nu Karel. Opnieuw in ons vroeger huis in Blankenberge. Vader is opnieuw de zee op. En jij bent nu ook op zee, op een ander schip, want samen varen zou niet lukken. Vreemden zijn jullie.

Wie had dat gedacht? Na al die jaren, zijn we opnieuw uit mekaar. En alhoewel je nu dichter bij ons bent, ben je toch verder dan ooit. Ik kan je niet bereiken Karel. De oorlog heeft tussen ons in gestaan. Ons leven in Engeland kan jij niet begrijpen en wij weten amper wat jij hier hebt meegemaakt. Daarom schrijf ik deze laatste brief. Ik leg ze samen met de andere brieven onder jouw deken voor als je terug bent. Misschien lees je ze. Misschien niet. Het zij zo.

Het gaat je goed Karel.

Je zus Alice